

Lukiškių aikštės ir jos prieigų tvarkymas

► Pagrindinis aikštės paminklas turėtų atitinkamu simboliu įkūnyti idealą, siekį (Laivę, Valstybę, Nepriklausomybę). Kovos, sukilimai, knygnešystė, sąjūdžiai, partizaninis pasipriešinimas turėtų būti akcentuojami kaip priemonės idealui pasiekti. Tokį atitikmenį turime J. Biliūno "Laimės žiburyje".

Atsižvelgus į didelę darbų apimtį, pirmajame aikštės sutvarkymo etape (iki 2006 m.) turėtų būti parengtas visumos detalus projektas ir pastatytas pagrindinis paminklas. Atskirų svarbių Valstybei akcentų kūryba turėtų būti tęstinė.

Vilius Bražėnas

Paminklas laisvės kovotojams

Daugelis sutinka, kad Vilniuje, Lukiškių Aikštėje, turėtų stovėti milžiniškas paminklas didvyriams ir didmoterims žuvusiems už Lietuvos Nepriklausomybę ir Lietuvų Tautos laisvę pagerbti.

Būtų teisinga jei tas paminklas apimtų visas kovas, pradedant sukilimais prieš Rusijos carų okupaciją ir baigiant Sausio 13-sios kovą. Kunigaikštiškosios ir karališkosios Lietuvos didvyriai jau seniai pagerbti paminklais valdovams.

Šiuo paminklu turėtų būti pagerbti ne vien kovotojai ginklu. Pagarba priklauso knygnešiams ir vargo mokyklos mokytojams žuvusiems Sibiro tremtyje, 1918 metų Nepriklausomybės atstatymo savanoriams, pogrindžio rezistentams Sovietų ir Reicho okupacijų metais, 1941 m. sukilimo, Lietuvos Vietinės Rinktinės ir Lietuvos Apsaugos Rinktinės žuvusiems kariams bei, žinoma, epinio partizaninio karo aukoms. Pagaliau visus kitus apimtų Nežinomų Kovotojų pagerbimas. Tai galėtų atlikti palaidojimas po paminklo pamatais neatpažintų aukų palaikai, kurie dabar nepagarbiai laikomi KGB rūmų kameroje.

Besisielojantieji paminklų statymu drauge turėtų nenuleisti akių ir nuo Lietuvos Antrosios Respublikos politinio ir kitokio saugumo, kad Lietuva nepatektų į Lietuvos laisvės paminklų griovėjų rankas. Tai reiškia, kad patriotai privalo dalyvauti ir Lietuvos saugumo statyboje.

Dr. Ona Voverienė

Mano vizija

Kokią norėčiau matyti Lukiškių aikštę, galima tik pasvajoti ir pafantazuoti. Svarbiausia, - kokia idėja bus pasirinkta realizavimui. Kiek supratau, dominuojanti turėtų būti laisvės ir nepriklausomybės idėja, todėl ją realizuoti reikėtų tautos narsumo ir karžygiškumo simboliu. Be to, idėjos realizavimas turėtų būti priimtinas visai suskaldytai, sutrikdytai, ginančiai skirtingas vertybių sistemas, tautai. Todėl simboliai turėtų būti istoriškai gerokai nutolę nuo šios dienos. Ta vienijanti idėja galėtų būti Vytautas Didysis, o jo pa-

pėdėje ant pjedestalo plokščių - Žalgirio mūšio, 1863 metų sukilimo, pokario rezistencijos ir Sausio 13-osios fragmentai. Fragmentus turėtų vainikuoti Vyčio ženklas. Nereikėtų kreipti dėmesio į tai, kad Vytautas Didysis jau yra Kaune. Vilnius yra Lietuvos sostinė, o Vytauto Didžiojo paminklo neturi. Vilniaus Katedros interjerą puošianti Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vytauto romantinė memorialinė lenta yra pernelyg kuklus paminklas jo nuopelnams Lietuvos valstybei įvertinti. Žinoma, Vytauto Didžiojo skulptūra Kaune - tai labai aukšta meninė kartelė skulptoriui. Ar mūsų laikais atsirastų skulptorius, galintis tą kartelę įveikti bei savo skulptūroje įgyvendinti ir Vytauto Didžiojo karinę strateginę talentą, ir jo narsą, ir laimėtas pergales Žalgirio bei kituose mūšiuose? Be to, ar atsirastų menininkas, kuris sugebėtų skulptūroje įkūnyti dvasinius dalykus - 1863 metų sukilėlių, pokario rezistencijos ir Sausio 13-osios karžygių pasiaukojimo, degančią Tautos istorijoje Pilėnų ugnimi, dvasią?

Labai norėčiau Lukiškių aikštę aplink Vytauto skulptūrą matyti kaip gamtos stebuklą, nupintą iš gražiausių pavasario, vasaros ir rudens žiedų, naujus takelius, atspindinčius paminklo koloritą, gražius suolelius bei gražiai tvarkomus dekoratyvinius krūmelius - aikštės gyvatvores

Vytautas Ramanauskas,

Socialinių mokslų daktaras

Lietuvių tautos ir valstybės istorinės raidos įprasminimas

Kai kalbama apie Vilnių, kiekvienam bent kiek išsilavinusiam lietuviui yra aišku, kad jame kaip veidrodyje atsispindi visos Lietuvos, nuo Gedimino laikų iki šių dienų, visi svarbiausieji istorinio, gynybinio, ekonominio-socialinio ir kultūrinio lietuvių tautos ir jos valstybės vystymosi etapai. Ir todėl, kalbant apie istorinės raidos įprasminimo planus bei projektus Vilniuje, pirmiausia būtina atsižvelgti į lietuvių kovas už laisvę, valstybingumą ir nepriklausomybę.

Lukiškių aikštė, kaip ir numatyta preliminarinėje jos sutvarkymo programoje, turėtų tapti centrine memorialine karių, sukilėlių, partizanų, žuvusių už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, pagerbimo vieta. Šioje aikštėje puslankiu ar kita forma galėtų būti įrengtos granito plokštės su žuvusiųjų pavardėmis. Aikštės centre turėtų degti amžinoji ugnis, skirta visiems, kritusiems kovose už laisvę. Suteikus Lukiškių aikštei Lietuvos centrinės memorialinės aikštės statusą, reikėtų pakeisti ir jos pavadinimą į Laisvės aikštę.

Reikia pritarti preliminarinėje programoje numatytam memorialo erdvės išplėtimui ir laikyti aikštės dalimi informacinį centrą muziejų, įkurtą buvusiuose KGB rūmuose. Šiam informaciniam centrui muziejui, kaip ir planuojama, turėtų būti numatytas eksponatų pristatymas lankytojams, ekskursijų organizavimas į